

Historie

Amadeus is gehuisvest in de voormalige Bethelkerk aan de Händellaan/Mozartlaan. De kerk dateert uit 1938 en is gebouwd in de architectuurstijl van de Nieuwe Haagse School. De eerste predikant was ds. Frits van Evert. De kerk werd gebouwd omdat de Abdijkerk in Loosduinen te klein was als gevolg van de stadsuitbreiding in Den Haag-West.

De kerk had naast een kerkelijke functie ook een wijkfunctie. Tal van activiteiten vonden plaats in de kerk, zoals yoga, koorrepetities, kinderactiviteiten, trouwerijen en VvE-vergaderingen. Vele wijkbewoners hebben dierbare herinneringen aan de kerk.

Door teruglopend kerkbezoek sloot de kerk in juni 2013 haar deuren. In 2015 bleek een projectontwikkelaar belangstelling te hebben voor de locatie en zou de kerk gesloopt worden voor een nieuwbouw appartementencomplex van zeven lagen met een ondergrondse parkeergarage.

Omdat omwonenden niet gekend waren in de plannen, vormden zij een actiegroep: Bethel Blijft. Het doel was de kerk als karakteristiek gebouw te behouden voor de wijk en de wijkfunctie weer terug te geven. Hoewel de gemeente in eerste instantie tegen de plannen van Bethel Blijft was, is in later stadium medewerking gekregen. De stadsdeelorganisatie van de gemeente heeft Bethel Blijft echter altijd gesteund.

In juli 2018 is de kerk aangekocht door projectontwikkelaar Bethel Blijft BV. Daarna is door bestuur en vrijwilligers hard gewerkt om het gebouw, inmiddels omgedoopt in Amadeus, geschikt te maken voor wijkactiviteiten. Daartoe is het zogenaamde gemeentecentrum van 1965 tijdelijk opgeknapt. Het is de bedoeling dat de kerkzaal na vergunningverlening wordt verbouwd en Amadeus daarnaar verhuist. De kosterwoning, die nu tijdelijk verhuurd is, en de aanbouw van 1965 worden daarna gesloopt en vervangen door appartementen.

Zie voor de plannen: [Informatieboekje](#)

Geschiedenis van de Bethelkerk

'Plan West', een nieuwe buurt in het westen van Den Haag

Vanaf het einde van de negentiende eeuw rukte de bebouwing van Den Haag op naar het westen van de stad. In 1930 had de Laan van Meerdervoort inmiddels een lengte van zes kilometer en stonden er woonhuizen tot aan de Kersenstraat. Aan weerszijden van de weg verschenen nieuwe wijken als Duinoord, de Vogelwijk, de Vruchten-, de Bomen- en de Bloemenbuurt.

In 1927 verscheen het 'Plan West' van de Dienst Stadsontwikkeling en Volkshuisvesting. Op basis van dit bouwplan realiseerde de gemeente Den Haag in het verre westen van de stad grotendeels de nieuwe wijk Bohemen. De architectuur van de wijk sloot aan bij die van de Nieuwe Haagse School.

Toen omstreeks 1935 de wijk Bohemen aan weerszijden van de Laan van Meerdervoort werd opgeleverd, kostte het weinig moeite geïnteresseerden te vinden voor de herenhuizen en appartementen in deze nieuwste westelijke stadsuitbreiding.

Ook straten als de Lohengrinstraat en de Parsifalstraat en de nieuwe Bethelkerk aan de Händellaan behoorden stedenbouwkundig en stilistisch bij de nieuwe wijk Bohemen. Door de crisis en het verzet van Loosduinse tuinders stopte daar evenwel de verdere bebouwing van de wijk naar het zuiden. De rest van dit deel van Den Haag bleef tuinbouwgrond. Direct na de oorlog kwamen er nieuwe woonhuizen en flats in de omringende straten die ook aansloten bij de bestaande architectuur.

De Bethelkerk

De Hervormde dorpskerk van Loosduinen lag voor de nieuwe bewoners van Bohemen te ver weg. De eerste hervormde kerkdiensten werden gehouden in de aula van de nieuwe Dalton-HBS aan de Aronskelkweg.

Met de komst in 1937 van een eigen dominee Frits van Evert kregen de plannen voor een eigen kerk ook vaste vorm. Als architect werd Willem Chiel Kuyper gevonden, die al verschillende andere kerken op zijn naam had staan.

Op 12 maart 1938 vond de eerst steenlegging plaats. Bij de ingang werd een steen ingemetseld met de tekst: 'Dit is niet dan een huis Gods (Genesis 28:17). In het Hebreeuws betekent Beth-El: Huis van God.

Nieuwe Haagse School

De Bethelkerk is gebouwd in de stijl van de Nieuwe Haagse School. Dit is in hoofdzaak een Haagse architectuurstijl die bloeide tussen 1918 en 1940 en zich kenmerkt door het gebruik van rechtlijnige baksteenarchitectuur, overstekende daken en rechte en kubistische vormen. Schoorstenen, dakranden, kozijnen, balkons en erkers worden gebruikt als horizontale en verticale accenten.

De Haagse stadsarchitect Co Brandes is de belangrijkste vertegenwoordiger. Hij ontwierp onder meer het Dalton Lyceum (1939) in Den Haag. Zijn stijl van bouwen heeft veel invloed uitgeoefend op andere architecten.

Belangrijk voor de architecten van de Nieuwe Haagse School was ook de stedenbouwkundige samenhang. Woningen, school en kerk lijken een geheel te vormen. In Bohemen is de eenheid van het straatbeeld van de Bethelkerk met de vooroorlogse straten en die kort na de Tweede Wereldoorlog zijn gebouwd, goed te zien.

De markante stedenbouwkundige situering op de hoek van de Händellaan en de Mozartlaan geeft aan de Bethelkerk een toegevoegde waarde.

Bethelkerk in 1938 – Collectie Haags Gemeentearchief

Architect Willem Chiel Kuyper jr.

De hervormde Bethelkerk is ontworpen door architect Willem Chiel Kuyper jr. (1879-1961).

Architect Kuyper was gevestigd te Scheveningen. Hij heeft vooral lokaal werk uitgevoerd voor opdrachtgevers uit protestant christelijke kringen. Door zijn Nederlands Hervormde 'Nieuwe Badkapel' in badplaats Scheveningen (1914-1916) kreeg hij landelijke bekendheid. De invloed van H.P. Berlage en K.P.C. de Bazel zijn hierin duidelijk terug te zien.

Hij bouwde ook andere kerken, zoals de Adventskerk in Alpen aan den Rijn (1920-1922), en in Den Haag: de Prinses Julianakerk aan de Nieboerweg (1927-1928), de Oranjekerk aan de Goeverneurlaan (1934, door brand verwoest in 1994) en de Bethelkerk aan de Händellaan (1938).

De ramen van de kerk zijn uitgevoerd door glazenier Bloem uit Delft. Het aangebouwde gemeentecentrum met predikantskamer is in 1964 feestelijk in gebruik genomen.

Interieur Bethelkerk omstreeks 1940 – Foto Van Ojen, Collectie Haags Gemeentearchief

Frits van Evert, bouwdominee van de Bethelkerk

Frederik Karel (Frits) van Evert (Den Haag, 27 januari 1903 – Vught, 31 januari 1943) was medeoprichter, 'bouwdominee' en eerste predikant van de Bethelkerk aan de Händellaan. Zelf woonde hij sinds juni 1937 in de nieuwe buurt.

Aan het begin van de Tweede Wereldoorlog nam hij duidelijk stelling tegen de bezetter in woord en daad. In het verzet heeft hij zich onder andere ingezet voor hulp aan Joden in het huidige stadsdeel Loosduinen. In augustus 1942 werd dominee Frits van Evert gevangen gezet met de aanklacht dat hij Joden hielp. Na twee weken gevangenis in het 'Oranjehotel' in Scheveningen werd hij overgebracht naar het concentratiekamp Amersfoort. Daar moest hij zwaar werk verrichten en ging zijn gezondheid achteruit. In januari 1943 werd hij overgebracht naar kamp Vught. De ontberingen van de kampen heeft hij niet overleefd. Op 31 januari 1943 is hij in Vught overleden.

Mei 1945 Duitse krijgsgevangenen in de verte met Bethelkerk—Collectie Haags Gemeentearchief

In de Bethelkerk kwam in 1946 een plaquette te hangen om de herinnering aan de moedige eerste predikant en bouwdominee van de Bethelkerk levend te houden.

In het stadsdeel Loosduinen is in 2015 een straatnaam naar Frits van Evert vernoemd.

Blik vanuit het kassengebied Waldeck op de Bethelkerk, omstreeks 1955 –Foto H.A.W. Douwes, Collectie Haags Gemeentearchief

Sluiting Bethelkerk en protest

De protestantse gemeente besloot in 2013 de Bethelkerk af te stoten, omdat er te weinig gebruik van werd gemaakt. Op 8 juni 2013 was de laatste protestantse bijeenkomst.

Toen de bewoners in de buurt hoorden over de voorgenomen sloop klonken er felle protesten. Bewoners willen dat het voor de buurt beeldbepalende gebouw behouden blijft.

tekst: Corien Glaudemans (historicus en buurtbewoonster)